

Brugen af Ordblindeundervisning for voksne (OBU)

En registerundersøgelse af aktivitet, deltagerprofil og videre uddannelsesforløb

INDHOLD

Brugen af Ordblindeundervisning for voksne (OBU)

1	Resumé	5
<hr/>		
2	Indledning	9
2.1	Metode og datagrundlag	9
2.2	Bemanding	10
<hr/>		
3	Aktiviteten på OBU	11
3.1	Faldende OBU-deltagelse	11
3.2	Færre OBU-deltagelser per person	12
3.3	Det gennemsnitlige OBU-forløb er på 51 timer	13
3.4	På 10 år har 47.500 deltaget i OBU-forløb	14
<hr/>		
4	Deltagerprofil på OBU	15
4.1	OBU-deltagerne er primært kortuddannede	15
4.2	Flertallet af OBU-deltagere er i beskæftigelse	16
4.3	Mere end hver tredje OBU-deltager er under 25 år	17
4.4	Flest OBU-deltagere i Midtjylland	18
4.5	Stort fald i OBU-deltagelsen blandt mænd	19
4.6	Stort fald i OBU-deltagelsen blandt deltagere med etnisk dansk baggrund	20
<hr/>		
5	OBU-deltageres brug af anden VEU	21
5.1	Mange OBU-kursister deltager også i andre VEU-forløb	21
5.2	Flest deltager i AMU før og efter	23

1 Resumé

Denne rapport belyser udviklingen i brugen af Ordblindeundervisning for voksne (OBU) i 2010-2019.¹ Rapporten belyser også udviklingen i deltagerprofilen på OBU med hensyn til uddannelsesbaggrund, alder, køn, arbejdsmarkedstilknøtning og herkomst samt udviklingen i OBU-deltagernes brug af anden uddannelse før og efter OBU.

Relevans, faglig kontekst og målgruppe

Læse- og skrivefærdigheder bliver stadig mere centrale i uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet og i samfundet generelt. Det kan være en udfordring for mennesker, som har svært ved at læse og skrive og særligt for dem, som er ordblinde. Det anslås, at 5-7 % af den danske befolkning er ordblinde, svarende til omkring 250.000 voksne (Elbro, 2019).

Fra politisk side er ordblindhed – også blandt voksne – sat på dagsordenen. Således indgik regeringen sammen med en række støttepartier i september 2020 en aftale om at styrke indsatsen for ordblinde. Aftalen har til formål at sikre, at ordblinde har mulighed for at få undervisning og støtte til både fagligt og socialt at komme godt igennem skole, uddannelse og arbejdsliv. For ordblinde voksne er det støtte og undervisning i regi af fx OBU (Regeringen, 2020). I 2021 er der endvidere blevet oprettet en pulje på 50 millioner kroner, som skal sikre, at ordblinde voksne og andre, der ønsker hjælp til at lære at læse, skrive og regne, kan komme på korte kurser (Regeringen, 2021).

Ordblindeundervisning for voksne (OBU) er et uddannelses tilbud målrettet ordblinde og har til formål at afhjælpe eller begrænse de vanskeligheder, der kan følge med at være ordblind. Det drejer sig bl.a. om at forbedre deltagerens muligheder for at klare sig i uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet, i samfundslivet og i privatlivet. Denne rapport bidrager med viden om, i hvilket omfang OBU bruges, og hvem der benytter sig af uddannelses tilbuddet.

Resultaterne af undersøgelsen er særligt relevante for dem, der træffer beslutninger og skaber rammer og incitamenter for udbuddet af OBU, dvs. uddannelsespolitikere, Børne- og Undervisningsministeriet, arbejdsmarkedets parter, Voksenuddannelsescentre (VUC) og andre udbydere.

---

¹ Perioden er afgrænset til 2019, da der på nuværende tidspunkt ikke foreligger data for OBU-aktiviteten for hele kalenderåret 2020.

Ordblindeundervisning for voksne (OBU)

Ordblindeundervisning for voksne (OBU) er, som navnet antyder, et uddannelses tilbud målrettet ordblinde voksne. Undervisningen har til formål at forbedre deltageres læse-, skrive- og stavefærdigheder samt brug af læse- og staveunderstøttende it-værktøjer med henblik på at understøtte ordblinde i uddannelsessystemet, på arbejdspladsen og i privatlivet. Undervisningen foregår på voksenuddannelsescentre (VUC) og andre institutioner med overenskomst med VUC og har en varighed på op til 80 lektioner, svarende til 60 timers undervisning.

Ansøgere til OBU gennemfører en samtale og en test, der viser, om man er ordblind. Hvis ansøgeren vurderes at være ordblind, gennemføres yderligere test, der afgør, hvilken type undervisning ansøgeren skal tilbydes. På baggrund af dette aftales en individuel plan for undervisningens mål og indhold mellem deltager og udbyder.

OBU har tidligere været målrettet alle ordblinde (inkl. unge under 25 år), men er fra august 2019 primært målrettet ordblinde voksne på 25 år og derover. Som følge heraf er ordblinde under 25 år som udgangspunkt henvist til de forberedende ungdomsuddannelser (FGU), men kan få dispensation til at deltage i OBU, hvis de lever op til en række kriterier (Bekendtgørelse om ordblindeundervisning for voksne, 2020).

Hovedresultater

Antallet af deltagere er faldet med mere end en tredjedel siden 2013

Fra 2013 til 2019 er antallet af unikke deltagere² på OBU-forløb faldet med 36 %. I 2013 deltog 11.300 personer i OBU, men seks år senere var deltagerantallet faldet til omkring 7.400 personer. Fra 2010 til 2013 var udviklingen dog anderledes positiv. Her steg antallet af unikke deltagere med omkring 33 %. Det betyder, at der har været et fald i antallet af deltagere på OBU på 12 %, hvis vi ser på hele perioden fra 2010 til 2019.

Ser vi på antallet af kursister på OBU, dvs. antallet af kursusforløb, er det mere end halveret i perioden fra 2013-2019. I hele perioden fra 2010-2019 er antallet af kursister faldet med næsten 25 %. En del af forklaringen på, at faldet i antallet af kursister har været større end faldet i antallet af unikke deltagere, er, at OBU-deltagerne i gennemsnit deltager i færre OBU-forløb sammenlignet med tidligere.

47.500 personer har deltaget i OBU i løbet af de seneste ti år

I perioden 2010-2019 har i alt 47.500 personer deltaget i OBU-forløb. Tallet skal ses i lyset af, at der skønnes at være omtrent 250.000 ordblinde voksne i Danmark. Der er således stadig voksne med læse- og skrivevanskeligheder i Danmark, som ikke har deltaget i OBU, men som har brug for støtte

² OBU-aktiviteten kan opgøres på flere måder. I denne rapport anvendes to forskellige opgørelser: *Antallet af unikke personer*, hvor opgørelserne er afgrænset til én kursusdeltagelse per person i det pågældende kalenderår, og *antallet af kursister*, hvor alle kursusdeltagelser per person i det pågældende kalender år er medtaget. Se afsnit 2.1 for yderligere information om forskellige opgørelsesmåder.

og undervisning, der kan afhjælpe og begrænse de vanskeligheder, de oplever som ordblinde, og som kan forbedre deres muligheder for at klare sig i sammenhænge, der kræver skriftlighed. Resultatet peger derfor på, at der er et betydeligt potentiale for at tiltrække flere ordblinde voksne til OBU.

Kortuddannede og beskæftigede udgør hovedparten af OBU-deltagerne

Deltagerne i OBU er meget forskellige, men hovedparten udgøres af kortuddannede samt personer i beskæftigelse eller under uddannelse. Analysen af udviklingen i aktiviteten på OBU i relation til deltagerprofilen viser, at det store fald i antallet af deltagere og kursister fra 2013 til 2019 har været ulige fordelt blandt deltagere med forskellige baggrundskarakteristika.

Analyserne af OBU-deltagernes baggrundskarakteristika viser, at:

- **OBU-deltagerne primært er kortuddannede.** Omkring halvdelen af OBU-deltagerne har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse, mens hver fjerde har en erhvervsuddannelse. Derudover er omkring hver femte under uddannelse. Det er kun omkring 5 % af OBU-deltagerne, som har en gymnasial uddannelse eller en videregående uddannelse. Ser vi på udviklingen over tid, er der sket et fald i deltagelsen blandt alle grupper, men det har været størst blandt deltagere med grundskole som højeste fuldførte uddannelse. Blandt denne gruppe er OBU-aktiviteten faldet fra næsten 6.000 deltagere i 2013 til 3.600 deltagere i 2019.
- **Størstedelen af OBU-deltagerne er i beskæftigelse eller under uddannelse.** To tredjedele af OBU-deltagerne er i beskæftigelse eller under uddannelse. Derudover er omkring en fjerdedel af deltagere uden for arbejdsmarkedet (fx personer på kontanthjælp eller førtidspension), mens omkring hver tiende er arbejdsløse.
- **Mange OBU-deltagere er under 25 år.** Mere end hver tredje OBU-deltager er under 25 år. Ser man på aldersfordelingen blandt de øvrige to tredjedele, udgør OBU-deltagere i aldersgrupperne 25-34 år, 35-44 år og 45-54 år hver omkring 20 % af deltagere. Personer på 55 år og derover udgør omkring hver tiende OBU-deltager. Antallet af helt unge OBU-deltagere under 25 år har været faldende de senere år, og det forventes at være faldet yderligere i perioden efter 2019, som følge af at OBU fra august 2019 primært er målrettet personer over 25 år.
- **Kønsfordelingen er lige efter et stort fald i antallet af mandlige OBU-deltagere de senere år.** Andelen af mandlige OBU-deltagere er faldet fra 60 % i 2010 til 49 % i 2019, mens andelen af kvindelige deltagere i samme periode er steget fra 40 % til 51 %. Stigningen er primært drevet af, at faldet i OBU-deltagelsen har været væsentlig større blandt mænd end kvinder. Det store fald i OBU-deltagelsen blandt mænd er problematisk, da forskning peger på en øget forekomst af ordblindhed blandt mænd.
- **Der er flest OBU-deltagere i Region Midtjylland.** Mere end hver fjerde OBU-deltager er fra Region Midtjylland, mens omkring hver femte er fra hhv. Region Syddanmark og Region Hovedstaden. Region Nordjylland har færrest OBU-deltagere. Det er således kun hver tiende deltager, som kommer herfra.
- **Hovedparten af OBU-deltagerne har etnisk dansk baggrund.** Tre ud af fire OBU-deltagere i 2019 havde etnisk dansk baggrund. Tidligere udgjorde deltagere med etnisk dansk baggrund op mod ni ud af ti af deltagere på OBU. Ændringen er primært drevet af et stort fald i antallet af deltagere med etnisk dansk baggrund i perioden 2013-2019, mens der i samme periode er sket en mindre stigning i antallet af deltagere med anden etnisk baggrund end dansk.

OBU-deltagere anvender ofte andre voksen- og efteruddannelsestilbud

Analyserne viser, at omkring hver tredje OBU-deltager har deltaget i andre VEU-forløb både før og efter deltagelse i OBU. Det drejer sig oftest om arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU). Mellem 15 og 20 % af OBU-deltagerne har således deltaget i AMU-forløb året før, at de deltog i et eller flere OBU-forløb, mens 17-19 % har deltaget i AMU-forløb året efter et OBU-forløb. Derudover er det omkring hver syvende deltager i OBU, som har deltaget i almene voksenuddannelser (AVU), og omkring hver tiende, som har deltaget i forberedende voksenuddannelser (FVU) før og efter deres OBU-forløb.

Resultaterne peger således på, at OBU-deltagerne i høj grad anvender andre former for VEU-tilbud både før og efter deltagelse i OBU. Det understøtter dog ikke umiddelbart en hypotese om, at OBU i sig selv fører til en øget VEU-deltagelse efter OBU.

Om datagrundlaget

Analyserne er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik (DST) for alle personer, der har deltaget i OBU i perioden 2010-2019. Kalenderåret 2020 indgår ikke i analyserne, fordi der på nuværende tidspunkt ikke foreligger fuldkomne data for dette kalenderår i Danmarks Statistiks register for voksen- og efteruddannelse (VEUV).

Analysegrundlaget er som udgangspunkt antallet af unikke deltagere, dvs. at en person som udgangspunkt kun optræder én gang årligt på OBU. I nogle delanalyser er der dog foretaget andre afgrænsninger, herunder i forhold til antallet af unikke deltagere i fem- og tiårsperioder eller antallet af kursister per år. I de tilfælde fremgår det af teksten.

2 Indledning

Undersøgelsen har til formål at belyse udviklingen i brugen af Ordblindeundervisning for voksne (OBU) i perioden 2010-2019 i forhold til følgende forhold:

- OBU-aktiviteten i forhold til antallet af unikke deltagere og antallet af kursister per år samt antallet af unikke deltagere i en fem- og tiårsperiode
- Omfanget af deltagelse i forhold til antallet af kurser per deltager og varigheden af kurserne
- Deltagerprofilen med hensyn til uddannelsesbaggrund, alder, køn, arbejdsmarkedstilknytning og herkomst
- OBU-deltagernes brug af andre typer voksen- og efteruddannelse (VEU) før og efter deres OBU-forløb.

Denne rapport udgør første del af en evaluering af OBU, hvor der ud over denne rapport også vil blive gennemført en kvalitativ undersøgelse af fremmende og hæmmende faktorer for voksnes deltagelse i OBU.

2.1 Metode og datagrundlag

Rapporten indeholder deskriptive analyser af aktiviteten og profilen for deltagere på OBU samt af deltagerens brug af andre typer af VEU. Analyserne er baseret på registerdata fra DST for alle personer, der har deltaget i OBU-forløb i perioden 2010-2019. Analyserne af OBU-aktiviteten er afgrænset til denne periode, da der på nuværende tidspunkt ikke foreligger data for OBU-aktiviteten for hele kalenderåret 2020. Analyserne er gennemført ved brug af DST's register for voksen- og efteruddannelse (VEUV), den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS) samt befolkningsregistret (BEF).

OBU-aktiviteten kan opgøres på flere måder. De tre mest anvendte opgørelsesmåder er:

1. *Antallet af unikke deltagere.* I opgørelserne over antallet af unikke deltagere per kalenderår medtages kun én kursusdeltagelse per person i det pågældende kalenderår.
2. *Antallet af kursister.* I opgørelserne over antallet af kursister per kalenderår medtages alle kursusdeltagelser per person i det pågældende kalenderår.
3. *Antallet af årskursister.* Antallet af årskursister kan anvendes som et udtryk for den samlede aktivitet, som både afhænger af antallet af kursister og af varigheden af kurserne, da al kursusaktivitet omregnes til antal årselever. I OBU-sammenhæng svarer 812,5 timers undervisning til én årskursist.

I denne rapport anvendes både opgørelser over antallet af unikke personer og antallet af kursister, da disse opgørelsesmåder vurderes at være bedst egnede til at besvare de opstillede undersøgelses spørgsmål i kapitlets indledning. Den valgte opgørelsesmåde fremgår af teksten i rapportens forskellige delafsnit.

2.2 Bemanding

Projektet er gennemført af en projektgruppe bestående af seniorkonsulent Yakup Bas (projektleder) og seniorkonsulent Stine Ny Jensen.

3 Aktiviteten på OBU

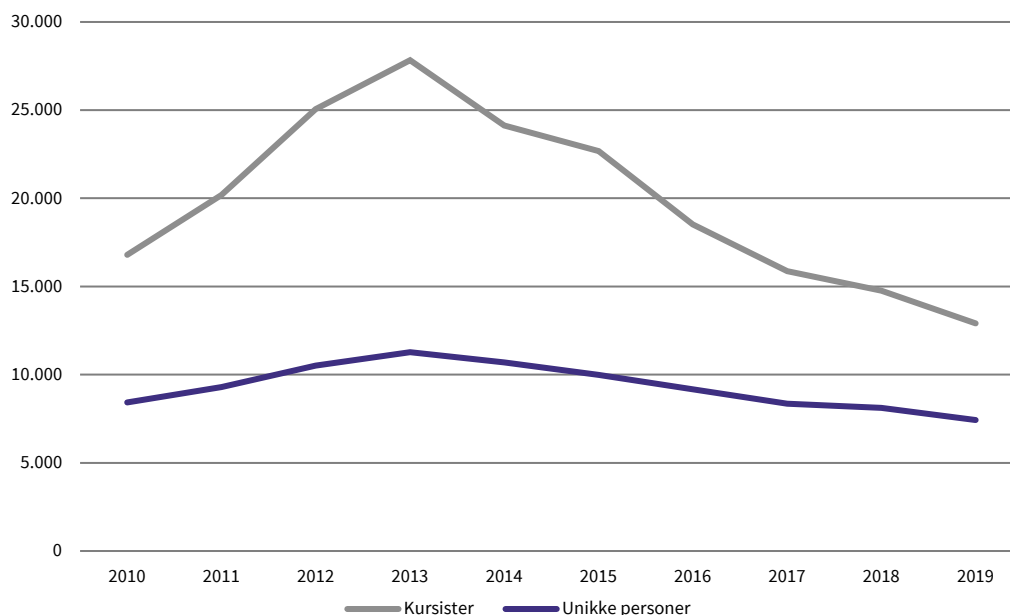
I dette kapitel gennemgår vi udviklingen i aktiviteten på OBU i perioden 2010-2019. Aktiviteten gennemgås både i forhold til antallet af unikke deltagere og antallet af kursister, og vi ser derudover nærmere på omfanget af deltagernes OBU-aktivitet.

3.1 Faldende OBU-deltagelse

Figur 2.1 viser udviklingen i OBU-aktiviteten i perioden 2010-2019. Aktiviteten er både opgjort i *antallet af kursister*, hvor alle kursusdeltagelser inkluderes, og *antallet af unikke deltagere*, der årligt deltager i OBU-forløb.

FIGUR 3.1

Udvikling i OBU-aktiviteten i perioden 2010-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 3.1 viser, at *antallet af kursister* steg markant fra omkring 16.800 i 2010 til 27.800 i 2013, svarende til en stigning på 65 %. I den efterfølgende periode er antallet af kursister dog faldet, og i 2019 var der omkring 12.900 kursister på OBU-forløb. Antallet af kursister på OBU-forløb er således

mere end halveret fra 2013 til 2019. For hele perioden fra 2010-2019 er antallet af kursister faldet med næsten 25 %.

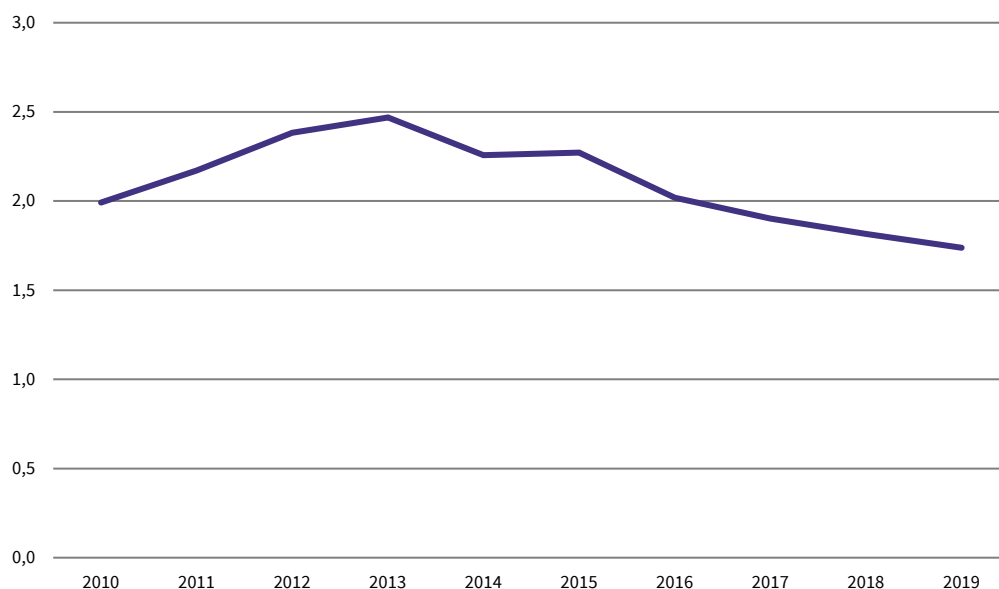
Figur 3.1 viser også, at der er sket et fald i *antallet af unikke deltagere* på OBU-forløb i perioden. Faldet har dog været mindre markant sammenlignet med udviklingen i antallet af kursister. Antallet af unikke deltagere steg fra omkring 8.400 personer i 2010 til 11.300 personer i 2013, svarende til en stigning på 33 %. I den efterfølgende periode er antallet af deltagere dog faldet, og i 2019 var der omkring 7.400 unikke deltagere på OBU-forløb. Antallet af unikke deltagere på OBU-forløb er således faldet med 36 %, når vi ser på perioden 2013-2019, mens der har været et fald på 12 %, når vi ser på perioden 2010-2019.

3.2 Færre OBU-deltagelser per person

Aktiviteten opgjort i antal kursister er således faldet væsentlig mere end aktiviteten opgjort i antallet af unikke deltagere. Dette kan forklares med, at OBU-deltagerne i gennemsnit deltager i færre OBU-forløb sammenlignet med tidligere. Det fremgår af figur 3.2, der viser det gennemsnitlige antal OBU-forløb per deltager i perioden 2010-2019.

FIGUR 3.2

Udvikling i gennemsnitlig kursusdeltagelse per unik person per år

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

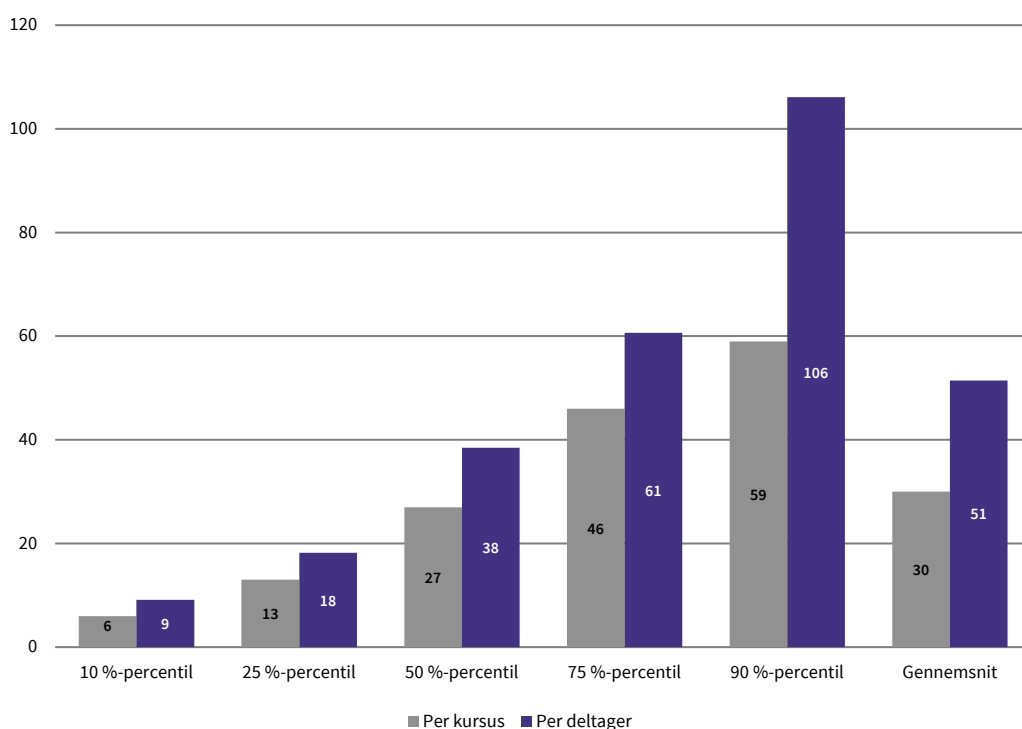
Figur 3.2 viser, at OBU-deltagere i gennemsnit deltog i to OBU-forløb per år i 2010, hvorefter der skete en stigning frem til 2013, hvor OBU-deltagere i gennemsnit deltog i 2,5 OBU-forløb per år. Siden 2013 er dette antal faldet gradvist, således at OBU-deltagerne i 2019 i gennemsnit deltog i 1,7 OBU-forløb per år.

3.3 Det gennemsnitlige OBU-forløb er på 51 timer

Figur 3.3 viser aktivitetsomfanget af OBU-forløb i perioden 2018-2019.³ Aktivitetsomfanget er opgjort som antallet af timer per OBU-forløb og antallet af timer gennemført årligt per unik deltager. Aktivitetsomfanget er både således opgjort på både kursist- og deltagniveau, da mange OBU-kursister deltager i flere OBU-forløb årligt, jf. afsnit 3.1 og 3.2. Som følge af datamæssige begrænsninger er det ikke muligt at identificere kursuslængde for OBU-forløb før 2018.

FIGUR 3.3

Aktivitetsomfang i timer per kursus og per person, 2018-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Note: Jf. OBU-bekendtgørelsens § 5 tilrettelægges OBU-undervisningen i forløb med op til 60 timer af 60 minutter (Bekendtgørelse om ordblindeundervisning for voksne).

Figur 3.3 viser, at OBU-forløbene i gennemsnit har en varighed af 30 timer. Figuren viser dog også, at der er relativt stor spredning i kursuslængden. En fjerdedel af OBU-forløbene har således en varighed på 13 timer eller derunder, mens en anden fjerdedel af forløbene har en varighed på 46 timer eller derover. Derudover er det omkring hver tiende OBU-forløb, der har en varighed på omkring 60 timer.

3 Opgørelserne af aktivitetsomfanget er afgrænset til perioden 2018-2019, da der ikke foreligger fuldkomne data på i voksen- og efteruddannelsesregistre (VEUV) på Danmarks Statistik for forløbenes varigheden i perioden før 2018.

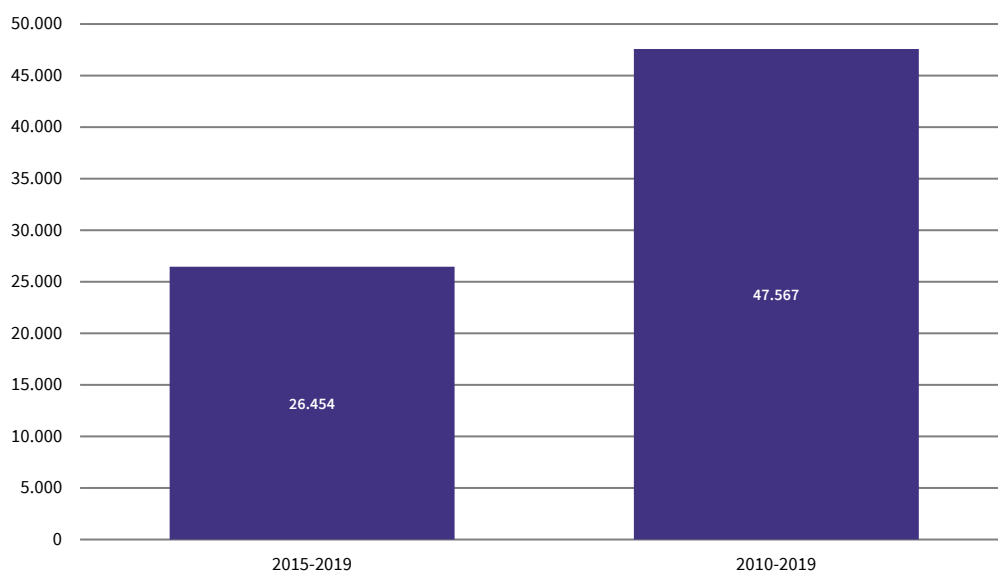
Ser man i stedet på aktivitetsomfanget på deltagerniveau, viser figur 3.3, at OBU-deltagerne i gennemsnit deltager i 51 timer årligt. Der er også stor spredning i omfanget af deltagelse blandt OBU-deltagerne. En fjerdedel af deltagerne har deltaget i 18 timer eller derunder årligt, mens en anden fjerdedel af deltagerne har deltaget i 61 timer eller derover. Figuren viser også, at hver tiende deltager har deltaget i 106 timer eller derover.

3.4 På 10 år har 47.500 deltaget i OBU-forløb

Som det fremgår af de ovenstående afsnit, er det kendetegnende for OBU, at mange deltager i flere forløb per år. Derudover er der nogle deltagere, der deltager i flere OBU-forløb over en årrække. I lyset af at der skønnes at være omkring 250.000 ordblinde voksne i Danmark, er det derfor interessant at undersøge antallet af personer i målgruppen, der deltager i OBU-forløb. I dette afsnit zoomer vi ud og ser på, hvor mange personer der har deltaget i OBU-forløb i løbet af en længere årrække.

Figur 3.4 viser antallet af OBU-deltagere i løbet af de sidste fem og ti år.

FIGUR 3.4
OBU-deltagere i en fem- og tiårsperiode

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 3.4 viser, at omkring 26.500 personer har deltaget i OBU-forløb i løbet af de seneste fem år (2015-2019), mens omkring 47.500 personer har deltaget i OBU-forløb i løbet af de seneste ti år (2010-2019). Sammenholdes disse tal med de omtrent 250.000 ordblinde voksne, der skønnes at være, er der således fortsat potentiale for at få flere ordblinde voksne til at deltage i OBU.

4 Deltagerprofil på OBU

I dette kapitel beskriver vi udviklingen i deltagerprofilen fra 2010 til 2019 på OBU med hensyn til uddannelsesbaggrund, alder, køn, arbejdsmarkedstilknytning og herkomst.

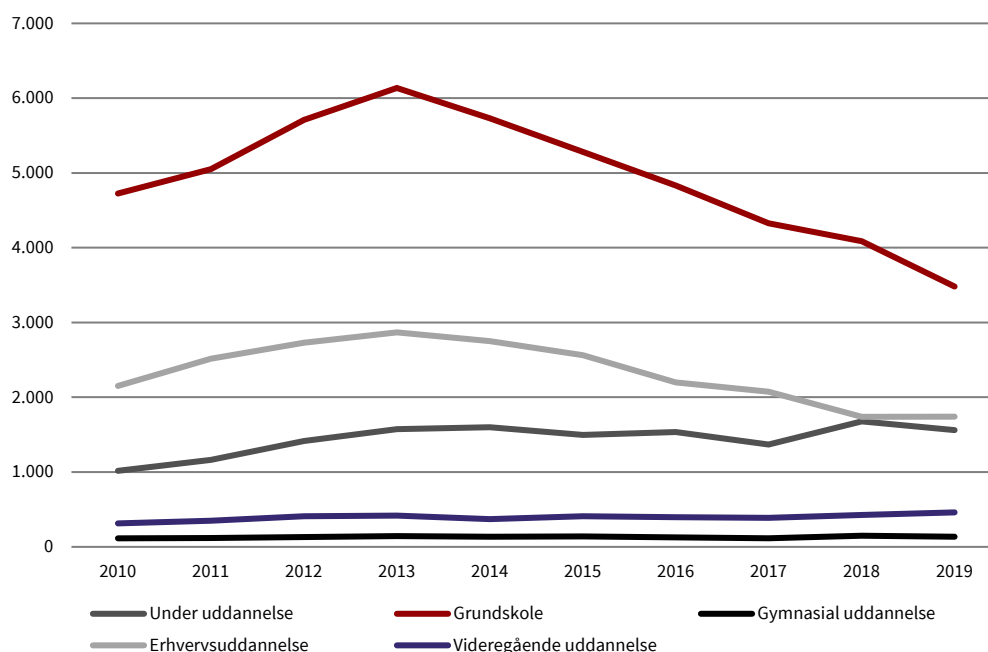
Resultaterne viser, at der er væsentlige forskelle på, hvor meget forskellige grupper deltager i OBU. Kortuddannede og unge under 25 år udgør således en meget stor del af deltagerne i OBU-forløb.

4.1 OBU-deltagerne er primært kortuddannede

Figur 4.1 viser højeste fuldførte uddannelse blandt OBU-deltagerne i perioden 2010-2019.

FIGUR 4.1

OBU-deltagernes højeste fuldførte uddannelse i perioden 2010-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Figuren viser, at flertallet af deltagere i hele perioden har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Antallet af deltagere med grundskolebaggrund har dog været faldende fra 2013, hvor der var 6.000 deltagere med grundskole som højeste fuldførte uddannelse, til 3.500 i 2019. Det store

fald i antallet af OBU-deltagere med grundskole som højeste fuldførte uddannelse forklarer således en stor del af det overordnede fald i OBU-deltagelsen, som vi gennemgik i afsnit 3.1.

Figuren viser også, at antallet af OBU-deltagere med erhvervsuddannelsesbaggrund, som udgør den næststørste gruppe i perioden, har været faldende fra 2013, hvor denne gruppe bestod af omkring 2.900 personer, til 1.700 personer i 2019.

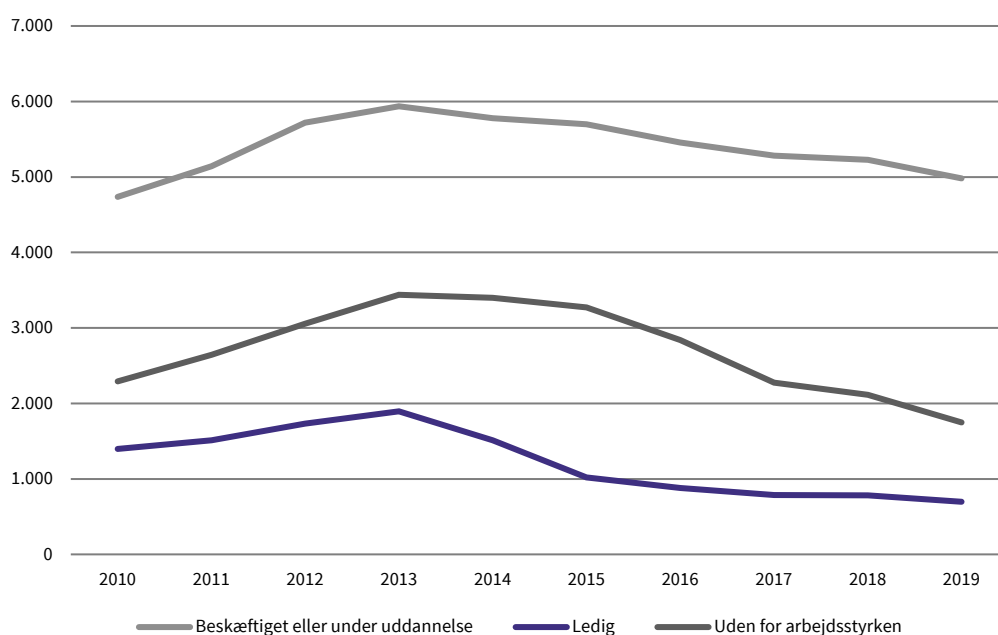
Figuren viser desuden, at antallet af deltagere under uddannelse, med gymnasial uddannelse eller med en videregående uddannelse har været relativt stabilt i perioden.

4.2 Flertallet af OBU-deltagere er i beskæftigelse

Figur 4.2 viser arbejdsmarkedstilknytning blandt OBU-deltagere i perioden 2010-2019.

FIGUR 4.2

Beskæftigelsesstatus blandt OBU-deltagere i perioden 2010-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Note: Deltagernes beskæftigelsesstatus er opgjort måneden før start på OBU.

Figur 4.2 viser, at OBU-deltagere, der er beskæftigede eller under uddannelse, udgør op mod to tredjedele (56-67 % i perioden) af OBU-deltagerne i hele perioden, mens omkring hver fjerde af OBU-deltagerne (24-33 % i perioden) er uden for arbejdsstyrken. Derudover er omkring hver tiende OBU-deltager (9-17 % i perioden) arbejdsløse.

OBU-aktiviteten har dog været faldende for alle tre grupper siden 2013 og frem til 2019. Antallet af deltagere, der er beskæftigede eller under uddannelse, er faldet fra 5.900 til 5.000, svarende til et fald på 16 %, mens antallet af OBU-deltagere uden for arbejdsstyrken er faldet fra 3.400 til 1.700, svarende til et fald på 49 %. Faldet har været størst blandt arbejdsløse OBU-deltagere, der er faldet fra 1.900 til 700, svarende til en fald på 63 %.

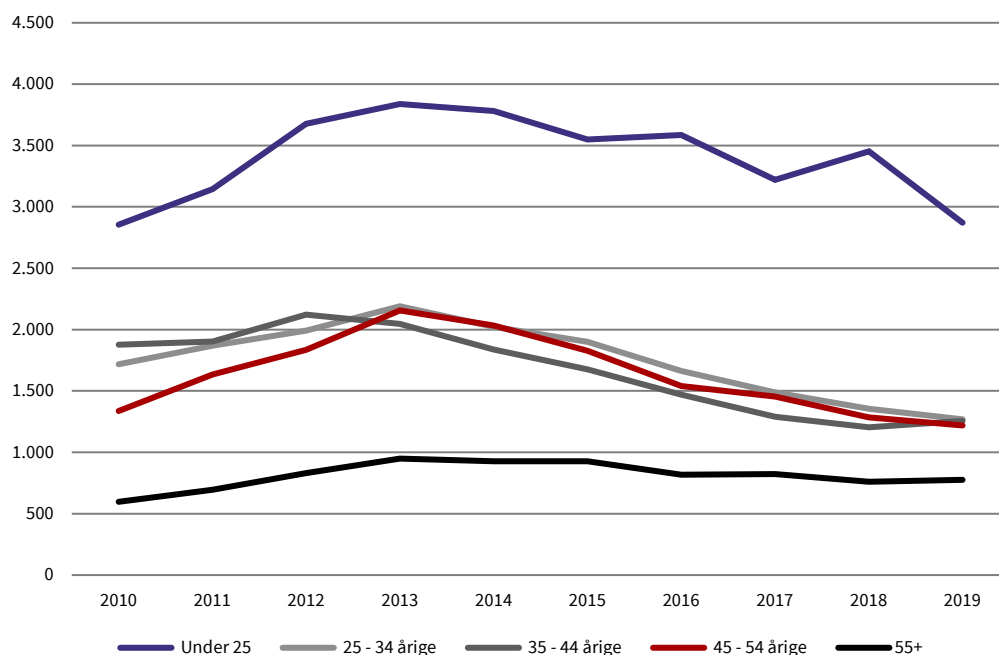

4.3 Mere end hver tredje OBU-deltager er under 25 år

Figur 4.3 viser aldersfordelingen blandt OBU-deltagernes i perioden 2010-2019.

FIGUR 4.3

Aldersfordeling blandt OBU-deltagere i perioden 2010-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 4.3 viser, at unge under 25 år udgør den største gruppe blandt OBU-deltagerne i hele perioden 2010-2019 (34-46 % i perioden). Antallet af OBU-deltagere under 25 år steg fra 2.900 personer i 2010 til 3.900 personer i 2013, hvorefter antallet har været faldende frem til 2019, hvor der var 2.900 OBU-deltagere under 25 år. Størstedelen af faldet for denne aldersgruppe fandt dog sted fra 2018 til 2019, hvor antallet faldt fra 3.500 til 2.900. Dette fald skal ses i lyset af, at der fra august 2019 er indført ændringer i adgangen til OBU for personer under 25 år. OBU er blevet målrettet ordblinde voksne på 25 år og derover, mens personer under 25 år udover at være ordblinde skal opfylde nogle betingelser for at kunne deltage i OBU (Bekendtgørelse om ordblindeundervisning for voksne, 2020).⁴

4 Jf. OBU-bekendtgørelsen kan personer under 25 år, som har basale vanskeligheder med at tilegne sig skriftsprog og forudsætninger for at følge ordblindeundervisning med udbytte, deltage i OBU, hvis a) de deltager i et afsøgningsforløb i kommunalt regi, b) er optaget på forberedende grunduddannelse (FGU), eller c) hvis en af følgende betingelser er opfyldt: 1) selvforsørgelse eller beskæftigelse på minimum 20 timer om måneden; 2) gennemført en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse; 3) i gang med en ungdomsuddannelse; 4) barselsorlov; 5) manglende muligheder for at påbegynde forberedende grunduddannelse (FGU); 6) personen følger undervisning på uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen (OBU-bekendtgørelsen).

Figuren viser også, at udviklingen i antallet af deltagere i alderskategorierne 25-34 år, 35-44 år og 45-54 år har været nogenlunde ensartet, idet antallet af deltagere i de nævnte alderskategorier steg frem til 2013, hvorefter de er faldet med omkring 40 % i perioden 2013-2019.

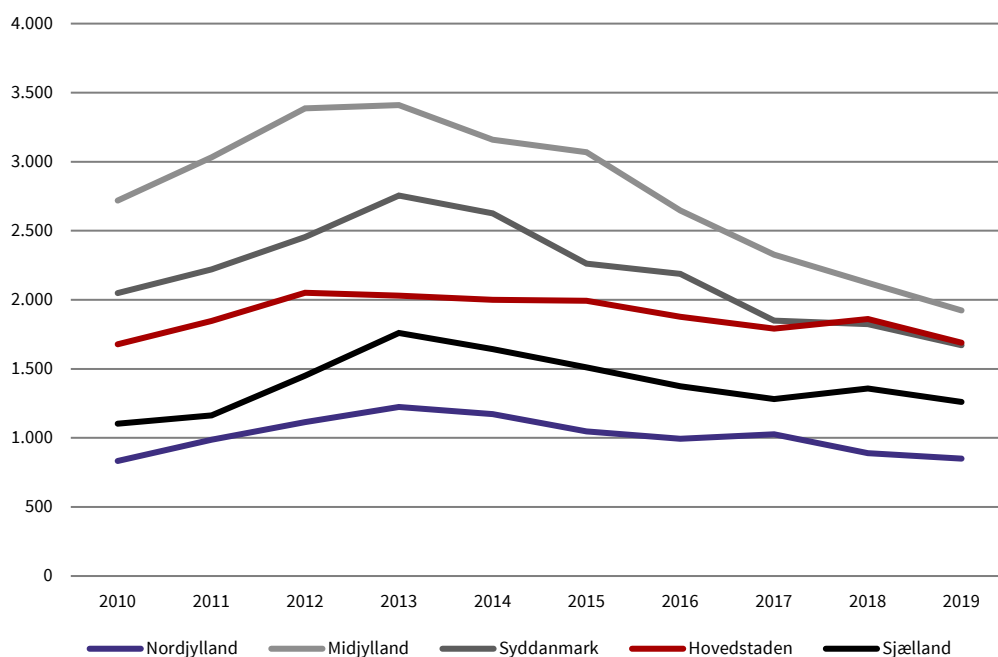
Antallet af OBU-deltagere på 55 år og derover, som er den mindste gruppe blandt OBU-deltagerne, har fulgt nogenlunde samme udviklingstendens som de andre alderskategorier med en stigning fra 2010 til 2013 efterfulgt af et fald frem til 2019.

4.4 Flest OBU-deltagere i Midtjylland

Figur 4.4 viser OBU-deltagernes bopælsregion i perioden 2010-2019.

FIGUR 4.4

OBU-deltagernes bopælsregion i perioden 2010-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figuren viser, at Region Midtjylland har været den region med flest OBU-deltagere i hele perioden efterfulgt af Region Syddanmark og Region Hovedstaden. Figuren viser også, at der har været forskellige udviklingstendenser i de fem regioner, og at der er en tendens til, at forskellene mellem regionerne er blevet mindre i perioden.

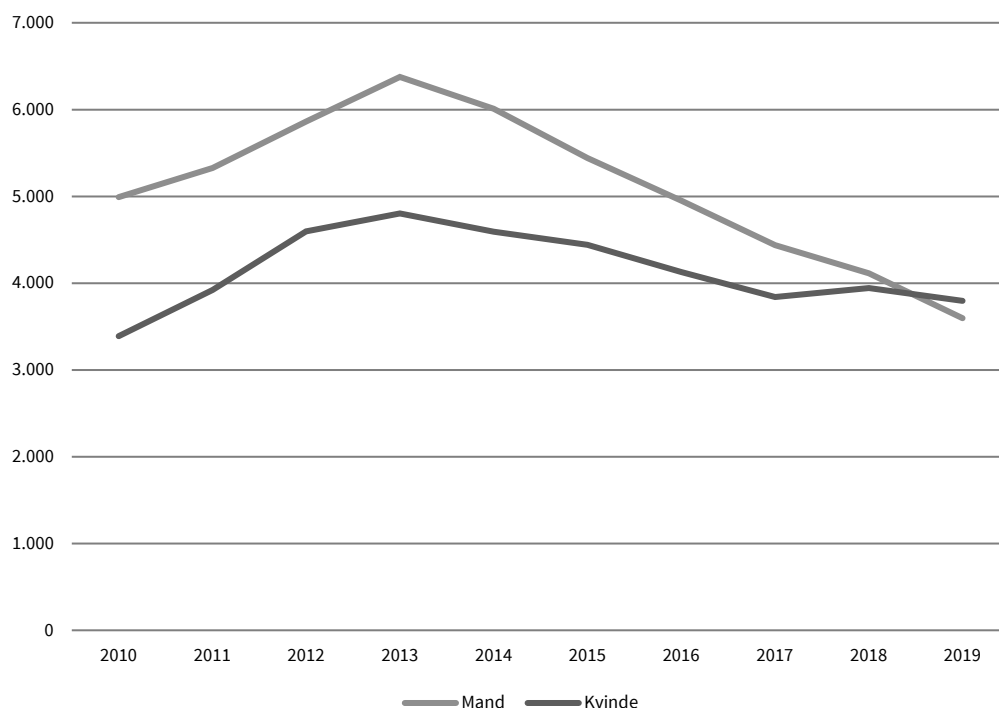
Antallet af OBU-deltagere steg i alle fem regioner fra 2010 til 2013, hvorefter der i varierende grad har været faldende OBU-aktivitet i alle fem regioner. Region Midtjylland har haft det største fald i antallet af OBU-deltagere, hvor antallet af OBU-deltagere er faldet fra 3.400 personer i 2013 til 1.900 personer i 2019, svarende til et fald på 44 %. Region Hovedstaden har til gengæld haft det mindste fald i perioden, hvor antallet af OBU-deltagere er faldet fra 2.000 personer til 1.700 personer, svarende til et fald på 27 %. Faldet i de tre andre regioner er hhv. 31 % i Region Nordjylland, 39 % i Region Syddanmark og 28 % i Region Sjælland.

4.5 Stort fald i OBU-deltagelsen blandt mænd

Figur 4.5 viser kønsfordelingen blandt OBU-deltagernes i perioden 2010-2019.

FIGUR 4.5

Kønsfordelingen blandt OBU-deltagere i perioden 2010-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

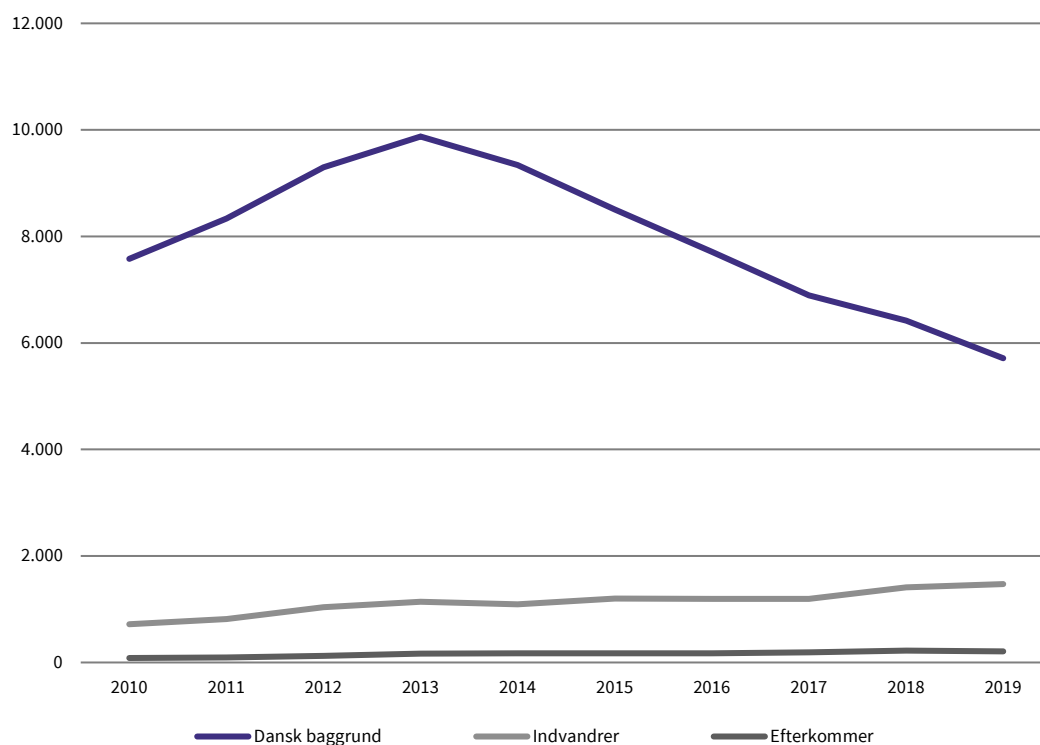
Figur 4.5 viser, at antallet af både mandlige og kvindelige OBU-deltagere steg i perioden 2010-2013, hvorefter der har været et fald i antallet af både mandlige og kvindelige OBU-deltagere i den efterfølgende periode frem mod 2019. Faldet i OBU-aktiviteten har dog været væsentlig større blandt mænd i perioden efter 2013, og antallet af mandlige OBU-deltagere var således lavere end kvindelige OBU-deltagere i 2019, hvor der var 3.800 kvinder og 3.600 mænd. Til sammenligning var der 6.400 mænd og 4.800 kvinder på OBU i 2013. Udviklingen i kønsfordelingen i OBU-deltagelsen skal ses i lyset af, at forskningen bl.a. peger på en større forekomst af ordblindhed blandt mænd (Arnett et al., 2017).

4.6 Stort fald i OBU-deltagelsen blandt deltagere med etnisk dansk baggrund

Figur 4.6 viser etnisk baggrund OBU-deltagernes i perioden 2010-2019.

FIGUR 4.6

OBU-deltagernes herkomst i perioden 2010-2019

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 4.6 viser, at deltagere med dansk baggrund udgjorde hovedparten af OBU-aktiviteten i hele perioden 2010-2019. Figuren viser dog også, at antallet af deltagere med dansk baggrund er faldet markant fra 2013, hvor der var næsten 10.000 deltagere, mens der i 2019 var 5.700 deltagere med dansk baggrund. I den samme periode er antallet af OBU-deltagere med indvander- eller efterkommerbaggrund været relativt stabilt med en stigende tendens: Antallet med indvanderbaggrund er steget fra omkring 1.100 til 1.500, mens antallet med efterkommerbaggrund er steget fra 160 til 210.

5 OBU-deltageres brug af anden VEU

I dette kapitel sætter vi fokus på OBU som indgang til at styrke deltageres basale kompetencer over tid. I kapitlet undersøger vi både, i hvilket omfang OBU-deltagere deltager i andre VEU-forløb før og efter deltagelse i OBU, og hvilke VEU-forløb de deltager i.

Vi ser på OBU-kursisternes deltagelse i andre VEU-forløb to år før og to år efter det år, de deltager i OBU. Analyserne er afgrænset til OBU-deltageres brug af VEU-forløb inden for almen og erhvervsrettet VEU, dvs. forberedende voksenuddannelse (FVU), almen voksenuddannelse (AVU) og arbejdsmarkedsuddannelser (AMU).

Analyserne af deltagelse i andre VEU-forløb *forud for* OBU-forløbet går frem til 2019, mens analyserne af deltagelse i andre VEU-forløb *efter* OBU-deltagelse er afgrænset til perioden 2010-2017, da de seneste tilgængelige VEU-data løber frem til kalenderåret 2019.

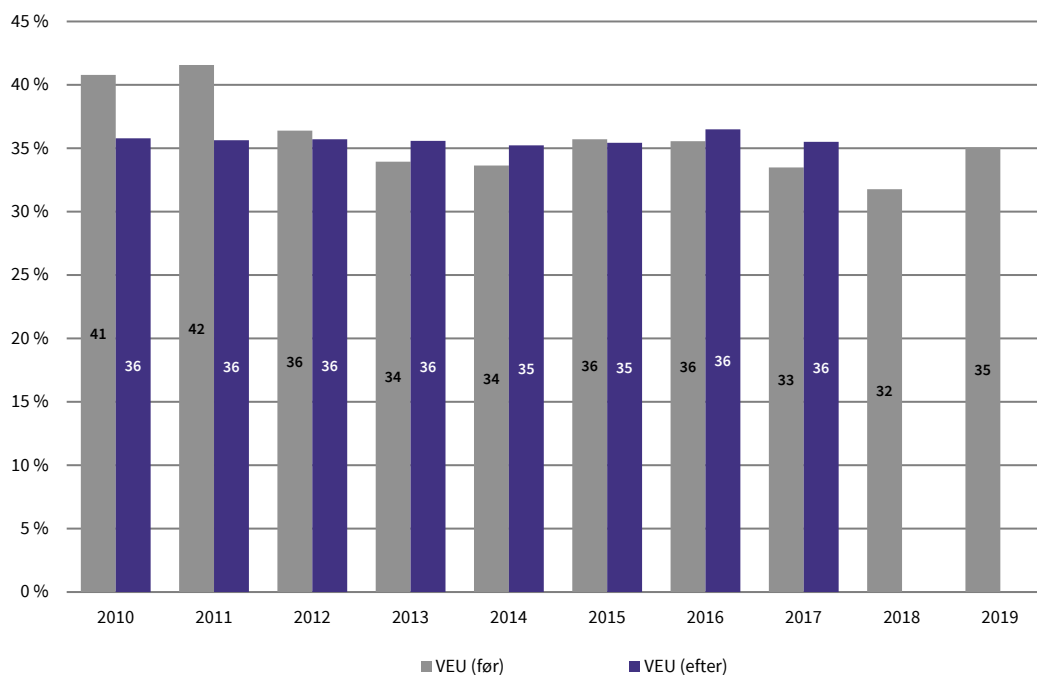
Resultaterne viser, at omkring hver tredje OBU-deltager har deltaget i andre VEU-forløb både før og efter deltagelse i OBU. OBU-deltagerne deltager altså ikke i højere grad i andre typer VEU efter deres OBU-forløb, og resultaterne understøtter således ikke umiddelbart en hypotese om, at OBU i sig selv fører til en øget VEU-deltagelse efter OBU.

5.1 Mange OBU-kursister deltager også i andre VEU-forløb

Figur 5.1 viser andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i andre former for VEU-forløb to år før og to år efter deres deltagelse i OBU.

FIGUR 5.1

Deltagelse i andre former for VEU blandt OBU-deltagere

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 5.1 viser, at omkring hver tredje OBU-deltager har deltaget i andre VEU-forløb inden for to år før og efter deres deltagelse i OBU-forløb. OBU-deltageres brug af AMU forud for deres OBU-forløb var imidlertid højere blandt OBU-deltagerne i 2010 og 2011, idet mere end fire ud af ti OBU-deltagere havde deltaget i et VEU-forløb forud for OBU-forløbet. I den efterfølgende tidsperiode har andelen af deltagere i VEU-forløb forud for OBU-forløbet dog været en smule lavere, hvilket kan forklares med udviklingen på AMU-området, som gennemgås i afsnit 5.2.

Resultaterne peger således ikke umiddelbart på, at OBU-deltagere i højere grad deltager i andre former for VEU-forløb efter OBU-forløbet. Dette resultat skal dog ses i forhold til, at OBU-deltagerne har en meget høj grad af VEU-deltagelse både før og efter deres OBU-forløb.

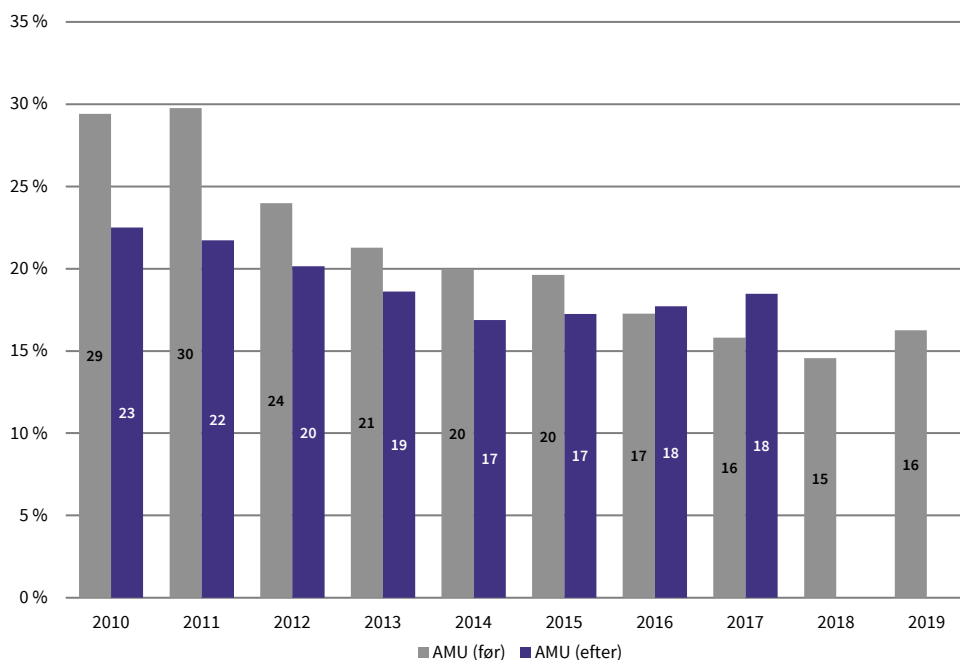
I det følgende afsnit ser vi nærmere på OBU-deltageres brug af forskellige former for VEU før og efter deres OBU-deltagelse i perioden 2010-2019.

5.2 Flest deltager i AMU før og efter

Figur 5.2 viser andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i AMU-forløb i årene før og efter deltagelse i OBU.

FIGUR 5.2

AMU-deltagelse før og efter OBU-forløb

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 5.2 viser, at andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i AMU-forløb forud for deres OBU-deltagelse, har været faldende siden 2010, hvor omkring 30 % af OBU-deltagerne havde deltaget i et AMU-forløb inden for de seneste to år før OBU-forløbet. Denne andel er efterfølgende faldet gradvist, således at andelen lå på 16 % i 2019. Andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i AMU-forløb forud for OBU-deltagelsen, er således næsten halveret i perioden.

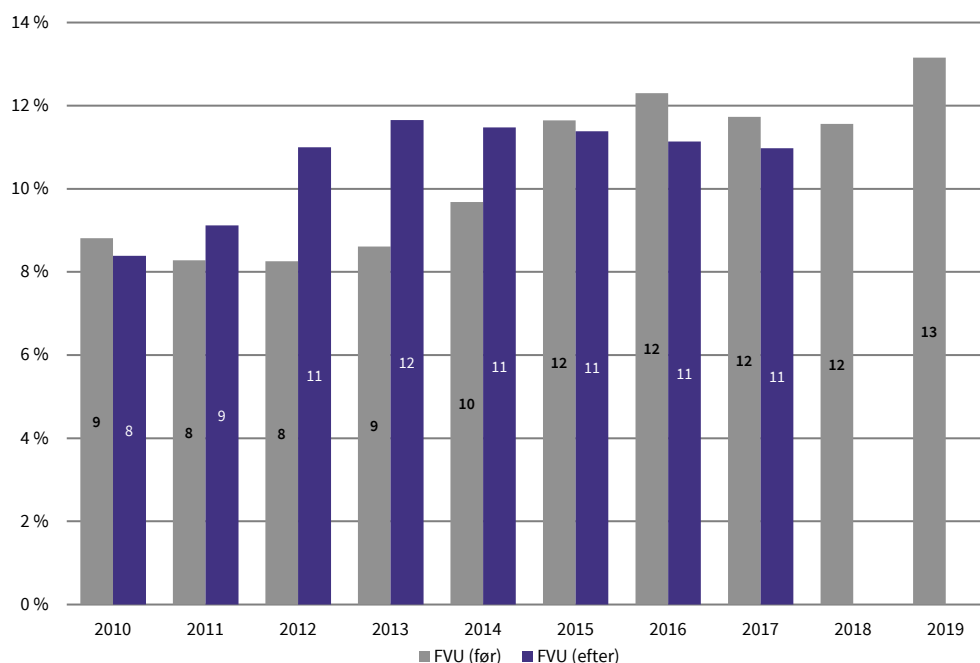
Andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i AMU i årene efter deres OBU-forløb, er ligeledes faldet i perioden, dog i et mere begrænset omfang: Andelen var 23 % i 2010 og faldt til 18 % i 2017.

Faldet i andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i AMU før og efter OBU-deltagelsen, skal ses i lyset af det overordnede fald, der har været i AMU-aktiviteten i den samme periode. Aktiviteten på AMU er således næsten halveret fra 2010-2019 (EVA, 2021).

Figur 5.3 viser andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i FVU-forløb i årene før og efter deltagelse i OBU.

FIGUR 5.3

FVU-deltagelse før og efter OBU-forløb

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

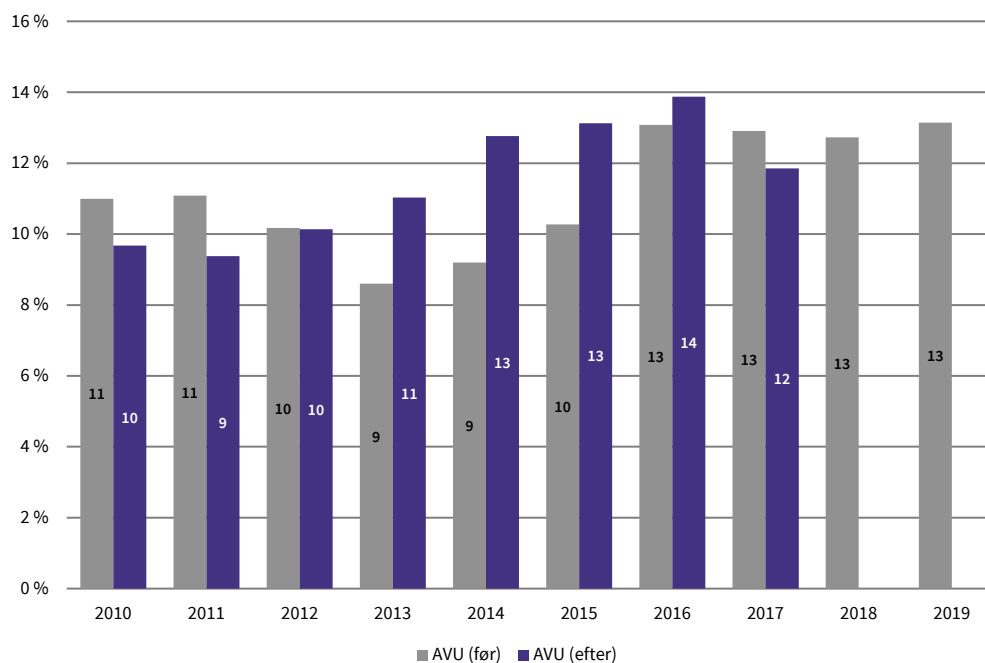
Figur 5.3 viser, at omkring hver tiende OBU-deltager har deltaget i FVU-forløb i perioden før og efter deres OBU-forløb. Figuren viser også, at der er sket en mindre stigning i andelen, der har deltaget i FVU-forløb før og efter deres OBU-forløb. Andelen, der har deltaget i FVU forud for deres OBU-forløb, er steget fra 8-9 % i 2010-2012 til omkring 12-13 % i perioden 2015-2019, mens andelen, der har deltaget i FVU efter deres OBU-forløb, er steget fra 8-9 % i 2010-2011 til 11-12 % i perioden 2012-2017.

Figur 5.4 viser andelen af OBU-deltagere, der har deltaget i AVU-forløb i årene før og efter deltagelse i OBU.

FIGUR 5.4

AVU-deltagelse før og efter OBU-forløb

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 5.4 viser, at OBU-deltageres brug af AVU ligger på nogenlunde samme niveau som deres brug af FVU. Omkring hver tiende har deltaget i AVU-forløb i perioden før og efter deres OBU-forløb. Figuren viser også, at der er sket en mindre stigning i andelen, der har deltaget i AVU-forløb før og efter deres OBU-forløb.

Appendiks A – Litteraturliste

Arnett, A. B., Pennington, B. F., Peterson, R. L., Willcutt, E. G., DeFries, J. C., & Olson, R. K. (2017). Explaining the sex difference in dyslexia. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 58 (6), 719–727. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12691>.

Bekendtgørelse om ordblindeundervisning for voksne (2020). Lokaliseret 1. juli 2021 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/440>.

Elbro, C. (2019). Dysleksi. Lokaliseret 1. juli 2021 på: <https://www.sundhed.dk/borger/patient-haandbogen/boern/sygdomme/vaekst-og-udvikling/dysleksi/>.

Regeringen (2020). "Regeringens fire første skridt mod en styrket ordblindeindsats". Lokaliseret 1. juli 2021 på: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf-19/191006-regeringens-fire-foerste-skridt-mod-en-styrket-ordblindeindsats-for-boern-ua.pdf>.

Regeringen (2021). "50 mio. kroner skal hjælpe dem, der har svært ved at læse, skrive og regne". Lokaliseret 1. juli 2021 på: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2021/50-mio-kroner-skal-hjaelpe-dem-der-har-svaert-ved-at-laese-skrive-og-regne/>.

Brugen af Ordblindeundervisning for voksne (OBU)

© 2021 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Colourbox

ISBN (www) 978-87-7182-563-3

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk